

НИЙСЛЭЛИЙН ЗООНОЗЫН ӨВЧИН СУДЛАЛЫН ТӨВ ИЛТГЭХ ХУУДАС

... оны сарын өдөр

Дугаар №1

Багануур дүүрэг

Ус намгийн нүүдлийн шувуудын идэвхтэй тандалт судалгаа

Нэг. Үндэслэл:

1.1. Шувууны томуу нь дэлхий нийтэд өргөн тархсан амьсгалын замын халдварт өвчин юм. Монгол оронд 2005, 2006 онд Хөвсгөл, Булган, 2009 онд Архангай, Хөвсгөл, 2010 онд Сүхбаатар аймагт зэрлэг шувуунд H5N1 хэвшлийн вирусээр үүсгэгдсэн өндөр хоруу чанарт шувууны томуугийн тохиолдол оношлогдож, ДМАЭМБ-ын Лавлагаа лабораториор баталгаажсан. Зэрлэг шувуудад дотоод, гадаадын мэргэжилтнүүдтэй хамтарсан судалгааг 2006 оноос хойш жил бүр гүйцэтгэж байгаа бөгөөд сул хоруу томуугийн вирүс нь байнгын эргэлтэд байгаа нь тогтоогдсоор байна.

1.2. Монгол оронд бүртгэгдсэн шувууны томуугийн сэжигтэй тохиолдол: 2024 оны 02 дугаар сарын 20-ноос 03 дугаар сарын 22-ны хооронд шувууны томуугийн холбогдолтой өвчлөлийн сэжигтэй тохиолдол бүртгэгдээгүй.

1.3. Дэлхий дахинд бүртгэгдсэн шувууны томуугийн хүний өвчлөл 2024 оны 02 дугаар сарын 20-ноос 03 дугаар сарын 22-ны хооронд шувууны томуугийн А хүрээний H3N8, H7N9, H6N1, H10N8, H7N4, H5N8, H5N6 вирусийн хүний өвчлөлийн шинэ тохиолдол бүртгэгдээгүй байна.

о Чили улсад 2023 оны 4 дүгээр сард шувууны томуугийн H5N1 вирусээр үүсгэгдсэн хүний өвчлөлийн 1 тохиолдол бүртгэгдэж байсан. Хөхтөн амьтдын дунд шувууны томуугийн халдвар шууд дамжих боломжгүй гэж үздэг байсан бол Chile/25945 A(H5N1) хувьд тэжээвэр булга зэрлэг амьтдаас халдвар авч мөн тухайн булганаас эзэн нь халдвар авсан.

о БНХАУ-ын Гуанси, Жянши, Гуандон мужид шувууны томуугийн H9N2 вирусээр үүсгэгдсэн 3 тохиолдол 2 дугаар сард бүртгэгдсэн ба бүгд 11 наснаас доош насны хүүхдүүд байна.

1.4. Дэлхий дахинд бүртгэгдсэн шувууны томуугийн А хүрээний вирусээр өвчилсөн амьтдын мэдээлэл: 2024 оны 02 дугаар сарын 20-ноос 03 дугаар сарын 22-ны хооронд шувууны томуугийн А хүрээний вирус АНУ, Алжир, Австри, Бразил, Болгар, Буркина Фасо, БНХАУ, Камбожи, Канад, Грек, Экватор, Франц, Дани, Герман, Хонг Конг, Унгар, Индонез, Изриаль, Итали, Япон, Мексик, Молдав, Норвеги, Польш, Румын, Словак, Швед, Украин Африк, Их Британи зэрэг 28 улс орны газар нутагт нүүдлийн болон тэжээвэр шувуудын дунд 120 тохиолдол бүртгэгдсэн.

1.5. Дэлхий дахинд нүүдлийн шувуудын үндсэн 8 зам байдгаас 3 гол зам нь Монгол орныг дайран өнгөрдөг нөхцөл нь манай оронд шувууны томуугийн өвчлөл гарах эрсдлийг үүсгэж байдаг.

Манай байгууллага нь 2006 оноос ус, намгийн шувуудын тоо толгой, зүйлийн бүрдлийг тогтоох судалгааг эхлэн 15 жилийн шувуу тооллогыг нэгтгэн дүгнэхэд Хэрлэн гол, түүний салаа хар ус, тогтоол жижиг нуур, бүрдүүдэд нүүдэллэн ирж зусдаг шувуудын 80 орчим хувийг галуутны багийн шувууд эзэлдэг, шувууны томуу вируст мэдрэг өвчлөмтгий багийн шувууд бүртгэгдсэн.

Хоёр. Ажиглалт судалгаа хийсэн хугацаа:

2.1 2024 оны 04 дүгээр сарын 18-ны өдрөөс эхлэн 2024 оны 04 дүгээр сарын 21-ний өдрийг дуустал 4 хоногийн хугацаанд хийж гүйцэтгэлээ.

Гурав. Тандалт судалгаа хийсэн бүрэлдэхүүн:

Халдвар судлагч эмч А.Мөнхтуул ахлан, Амьтан судлагч Б.Учрахбаяр, Шимэгч

судлагч Б.Мөнгөнбагана, Хээрийн шинжилгээний жолооч М.Баярсайхан нар хамтран хийж гүйцэтгэлээ.

Дөрөв. Хийж гүйцэтгэсэн ажил:

3.1. Улаанбаатар хотын Багануур дүүрэг, Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын нутагт орших Бага гүн, Их гүн, Аяга нуур, Бөөрөлжүүт, Төв аймгийн Баянжаргалан сумын нутагт Цагаан нуур хүртэл 350 км зам туулан ажиллалаа.

3.2. Цэгэн тооллогын аргаар судалгаанд хамрагдсан нууруудад 5 багийн 12 зүйлийн 1015 бодгаль шувууд тоологдсон. Шувууны томуу өвчинд мэдрэг галуутны багийн 7 зүйл шувуу буюу нийт шувуудын 41,17% тоологдсон нь халдварт өвчин шувууд хооронд дамжих эрсдлийг нэмэгдүүлж байна.

3.3. Махчин шувуудын ажиглалтыг замналын арга ашиглан талын сар 3, хээрийн бүргэд 4, нөмрөг тас 1, идлэг шонхор 1 тус тус тоолов.

3.4. Судалгаа хийсэн нуур орчмын мал бүхий айл, амралтын газруудаас хүн амын дундах асуумж судалгааг google form програм ашиглан авч байна

ХЯНАСАН:
ХАДВАР СУДЛАГЧ ЭМЧ

А.МӨНХТУУЛ

ИЛТГЭХ ХУУДАС БИЧСЭН:
АМЬТАН СУДЛАГЧ

Б.УЧРАХБАЯР

Хавсралт 1

№	Явсан	Ирсэн	Явсан км	Зарцуулсан бензин /л/
1	Багануур дүүрэг	Багагүн нуур	24	3
2	Багагүн нуур	Их гүн нуур	19	2.4
3	Их гүн нуур	Аяга нуур	34	4.3
4	Аяга нуур	Бөөрөлжүүт	36	4.5
5	Бөөрөлжүүт	Баянжаргалан сум	38	4.8
6	Баянжаргалан сум	Цагаан нуур	76	9.6
7	Цагаан нуур	Багануур дүүрэг	133	16.8
Нийт			360	46.92